

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТВСП «ЧЕРКАСЬКЕ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВЕ ВІДДІЛЕННЯ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА»

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Черкаси 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТВСП «ЧЕРКАСЬКЕ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВЕ ВІДДІЛЕННЯ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА»

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 листопада 2022 р.

Черкаси

УДК 336.71 (477)
ББК 65.262 (4Укр)

Відповідальна за випуск:
д-р. екон. наук, професор Хуторна М. Е.

*Рекомендовано до видання Вченою радою Черкаського навчально-наукового відділення
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 9 грудня 2022 року)*

**РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВИХ РИНКІВ** : матеріали XVI Міжнародної науково-практичної
конференції. – Черкаси : Навчально-наукове відділення ЛНУ ім. Івана Франка,
2022. – 267 с.

Збірник містить матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків» з актуальних проблем формування та розвитку економіки на засадах сталості, у тому числі розвитку інституту сталого фінансування; функціонування банківських систем світу, у тому числі особливості їх розвитку в умовах економіки воєнного часу; розвитку фінансової індустрії у відповідь на виклики сьогодення; впливу фінансових технологій та цифрових рішень на забезпечення фінансової інклюзії та безпеки в умовах нових викликів і загроз; формування стратегій, розвитку моделей та технологій менеджменту в умовах цифрових трансформацій, інновацій та сучасних викликів; впровадження новацій у ключових аспектах обліку, аудиту та оподаткування; кримінально-процесуальних аспектів розслідувань фінансових і кіберзлочинів; формування необхідних знань і навичок для задоволення поточних і майбутніх очікувань суспільства та ринку праці.

Видання розраховано на фахівців фінансової сфери, науковців, викладачів, фахівців, аспірантів і здобувачів вищої освіти.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Гуанчжоу (Китай), Умео (Швеція), Алмати (Казахстан), Києва, Харкова, Львова, Одеси, Полтави, Ірпеня, Хмельницького, Тернополя, Кривого Рогу.

Погляди, висловлені в публікаціях, є виключно позицією авторів.

© Автори текстів, 2022
© Навчально-наукове відділення
Львівського національного університету
імені Івана Франка, 2022

З М І С Т

РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ

<i>Науменкова С. В.</i> Особливості фінансування та моніторингу реалізації проєктів енергоефективності в Україні	7
<i>Пантелєєва Н. М., Лакутін Д. В.</i> Штучний інтелект як чинник сталого розвитку національних економік	10
<i>Коваленко Ю. М., Дудченко В. М.</i> Фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни в умовах сучасної практики	13
<i>Тяжкороб І. В., Швед І. В.</i> Удосконалення фінансування розвитку економіки регіонів на засадах цифровізації	15
<i>Гончаренко О. О., Клименко А. Р.</i> Удосконалення організаційно-функціональної структури органів місцевого самоврядування	17
<i>Абдибеков С. У.</i> Развитие экономики на основе устойчивости: зарубежный опыт и национальные вызовы	19
<i>Шевчук Т. В., Микитюк Я. Ю.</i> Цифровізація – запорука сталого розвитку енергетичної галузі	22
<i>Коваленко Ю. М., Спасіченко Д.</i> Аналіз впливу податкової політики на економічний розвиток України	24
<i>Коваленко Ю. М., Ольховик Н. В.</i> Роль інституційних і кваліфікованих інвесторів на ринках капіталу	26
<i>Майстренко С. В., Паламарчук А. О.</i> Іноземні інвестиції в економіці України	29
<i>Харченко А. М.</i> Шляхи відновлення сталого економічного розвитку України	32
<i>Майстренко С. В., Пономаренко В. Р.</i> Вплив пандемії COVID-19 на економіку України	35
<i>Пастернак Я. П., Барвінок А. О.</i> Підходи до визначення економічної сутності грошових коштів в вітчизняній та міжнародній практиці	38

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ: РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ І ПОДАЛЬШІ КРОКИ

<i>Белінська Я. В.</i> Особливості функціонування вітчизняної банківської системи в умовах війни	41
<i>Лутун О., Ванк Д.</i> Current state of Ukraine's banking system and its prospects for the future	44
<i>Сергєєва О. С.</i> Формування процентних ставок банками України під впливом інфляції	46
<i>Вовчак О. Д., Ястреблянська М. В.</i> Стратегічні напрями трансформації банківського сектору для забезпечення економічного розвитку	49
<i>Коваленко Ю. М., Раціборський Н. В.</i> Трансформація банківської системи України в умовах цифрової економіки	52
<i>Пантелєєва Н. М.</i> Токенізація активів – нова реальність банківської сфери	54
<i>Міщенко С. В.</i> Проблеми регулювання цифрових грошей центральних банків	57
<i>Майстренко О. С.</i> Облікова ставка центрального банку як інструмент монетарної політики	60
<i>Шевчук Т. В., Подола Х. А.</i> Вплив фінансових технологій на розвиток банківського сектора України	63
<i>Пантелєєва Н. М., Басараб А. О.</i> Світова карта необанків як нової моделі банківського бізнесу	67
<i>Шевчук Т. В., Пунейко С. Р.</i> Сучасні тенденції використання технології чат-ботів у банківській системі	70

<i>Панченко О. В.</i> Стан та перспективи розвитку банків в Україні	73
<i>Герасименко А. В.</i> Банки розвитку та промислові підприємства: окремі особливості кредитування	75
<i>Хуторна М. Е., Висока М. А.</i> Інституційні передумови становлення зеленого банкінгу ..	77
<i>Третяк Н. М., Мудра Ю. С.</i> Особливості використання чат- бот як ефективного інструменту комунікаційної взаємодії в АТ «ОЩАДБАНК»	80
<i>Третяк Н. М., Чернега В. М.</i> Управління депозитними зобов'язаннями АТ «АЛЬФА-БАНК»	82
<i>Третяк Н. М., Тригуб Ю. П.</i> Банківські системи країн світу: забезпечення стабільності в сучасних реаліях	85
<i>Грудзевич У. Я., Тараненко Д. С.</i> Вплив макроекономічних факторів на фінансову стійкість банків в Україні	88
<i>Єгоричева С. Б., Бережецька Т. О.</i> Механізм антикризового регулювання банківської системи	91
<i>Лагно А. А.</i> Проблематика досліджень розпізнання загроз та усунення ризиків у забезпеченні фінансової безпеки банківської системи України	95
<i>Вовчак О. Д., Хуторна М. Е.</i> Обґрунтування впливу бізнес-моделей банків на фінансову стабільність	98
<i>Третяк Н. М., Бондар Ж. Б.</i> Банківська система України в умовах економіки воєнного стану	101
<i>Грудзевич У. Я., Шелудченкова А. С.</i> Заощадження населення в ресурсному потенціалі банку	103
<i>Дудинець Л. А., Черниж В. І.</i> Розвиток споживчого банківського кредитування в Україні	106
<i>Гаряга Л. О., Радько Н. В.</i> Проблеми забезпечення прибутковості банків у сучасних умовах	109
<i>Lapishko Z. Ya., Makaya D.</i> The role of business processes management in the implementation of new technologies in the insurance company	111

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ІНДУСТРІЇ У ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

<i>Міщенко В. І.</i> Регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ з використанням цифрових технологій	114
<i>Коваленко Ю. М., Родзін Д. О.</i> Міжнародний досвід фінансового контролю	115
<i>Khutorna M. E.</i> Peculiarities of the transformation of commercial banks into institutions of sustainable financing in Ukraine	117
<i>Яценко І. В.</i> Функціонування ринку інвестиційних фінансових послуг в умовах політичної та військової дестабілізації: еволюційний аспект	121
<i>Оніщенко Г. В.</i> Військові облигації – фінансовий інструмент залучення додаткового фінансування під час військового стану	123
<i>Ткаченко О. Є.</i> Управління ризиками віртуальних банків	126
<i>Ларіонова К. Л., Танасієнко В. П.</i> Проблеми оцінки кредитного ризику банків України в умовах воєнного часу	129
<i>Гнип Н. О., Кузьміна В. Д.</i> Проблеми та перспективи розвитку обов'язкового медичного страхування в Україні	132
<i>Голуб Р. Р., Корнієнко О. А.</i> Послуги фінансового консалтингу в Україні як інструмент підвищення ефективності фінансового управління	136
<i>Druhova V., Makonga F. A.</i> Analysis of the structure and dynamics of bank liabilities in ukraine before and after the war	139

<i>Holub R., Umba Wa Banza Carine</i> The main problems of financing of housing mortgage lending by banks in conditions of financial instability	142
--	-----

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

<i>Коваленко Ю. М., Кобзєва А. А.</i> Фінансові технології в умовах підвищених ризиків та глобальної нестабільності	146
<i>Криниця С. О., Шевченко Р. Є.</i> Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки ...	149
<i>Шевчук Т. В., Ратушняк Д. І., Ратушняк А. І.</i> Криптовалюта – каталізатор прогресу у фінансовій сфері	152
<i>Чайковський Я. І., Чайковський Є. Я.</i> Розвиток FinTech в Польщі	155
<i>Запорожець С. В.</i> Стратегічні напрями розвитку інституцій фінансового сектору	157
<i>Харченко А. М., Савченко Л. В.</i> Цифровізація банківської діяльності як сильний фактор в умовах воєнного стану	161
<i>Коваленко В. В.</i> Конкурентна позиція банків в умовах цифрової економіки	163
<i>Жежерун Ю. В., Тарасенко А. К.</i> Трансформація антикризового менеджменту в банку з позиції підвищення рівня фінансової інклюзії	166
<i>Голуб О. Р., Кулішова С. В.</i> Формування маркетингової та клієнтської політик роздрібного бізнесу банку в період розвитку інноваційних технологій	169
<i>Лапішко З. Я., Янчевський О. Я.</i> Вплив фінансових технологій на фінансову стійкість страхових компаній	172
<i>Ключка О. В., Панченко І. В., Панченко Н. В.</i> Інновації у сфері фінансових технологій	175
<i>Шевчук Т. В., Шев'як І. М.</i> Технології BIG DATA: цифрові рішення для економіки	177
<i>Пантелєєва Н. М., Малаховський Я. В.</i> Розвиток ІТ-індустрії та інноваційна активність на FINTECH-ринку	180
<i>Пантелєєва Н. М., Сиротенко С. С.</i> Сучасні тенденції хмарних технологій	183
<i>Шевчук Т. В., Чабаненко М. В., Богачук Р. В.</i> Електронний підпис – гарантія високого рівня безпеки та захисту даних	186

СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ, ІННОВАЦІЙ ТА СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

<i>Боярко І. М.</i> Методологічні аспекти оцінки впливу війни на ринкову вартість підприємств України	189
<i>Руденко М. В., Новицька В. В.</i> Стратегічне управління розвитком підприємства в умовах сучасних викликів	192
<i>Кочума І. Ю.</i> Управління бізнесом в умовах агресії російської федерації проти України	194
<i>Бразілій Н. М., Доценко Т. П.</i> Основні підходи до оцінки виробничих запасів в сучасних умовах господарювання	197
<i>Руденко М. В., Купчак І. В.</i> Система управління якістю як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств	199
<i>Гаряга Л. О., Маренич А. І., Коров'яківський А. Р.</i> Новітні виклики маркетингової діяльності підприємств в умовах цифровізації	201
<i>Кочума І. Ю., Холодний Я. В.</i> Напрями вдосконалення системи мотивації персоналу в бюджетних установах	204
<i>Кукса В. М., Насальська Л. О.</i> Управління мотивацією персоналу закладів охорони здоров'я з використанням цифрових технологій	207

<i>Пантєлєєва Н. М., Рябцева В. К.</i> Фінансова стійкість підприємства в контексті адаптивного реагування на загрози і необхідності відновлення економіки	209
<i>Запорожець С. В., Терещенко І. В.</i> Діагностика фінансової стабільності підприємства в сучасних умовах господарювання	212
<i>Криниця С. О., Горбенко Ю. І.</i> Діагностика кредитоспроможності позичальника в системі управління кредитним ризиком банку	216
<i>Шабанова О. В., Мітла І. В.</i> Управління капіталом підприємства в умовах динамічного макросередовища	219
<i>Запорожець С. В., Курятник Ю. М.</i> Оптимізація методів управління діловою активністю підприємства	222
<i>Haibo Feng, Sheng Liu, Fei Xu</i> China's vat reform, enterprises tax burden and innovation ...	224
<i>Golovko O., Sienchuk A.</i> Implementation of the financial control system at the enterprise and determination of its feasibility	228

НОВАЦІЇ У КЛЮЧОВИХ АСПЕКТАХ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ПОДАТКУВАННЯ

<i>Вагнер І. М., Демко І. І.</i> Digital technologies in accounting	231
<i>Демко І. І., Ткачук І. К.</i> Переваги та ставлення до інновацій в бухгалтерському обліку ..	234
<i>Шинкаренко О. М., Прутіян В. О.</i> Особливості обліку кредиторської заборгованості під час військового стану	236
<i>Гончаренко О. О., Троян Я. В.</i> Особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною	239
<i>Крот Ю. М., Конюшенко І. І.</i> Окремі аспекти оподаткування заробітної плати податком на доходи фізичних осіб та військовим збором в сучасних економічних умовах	242

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАНЬ ФІНАНСОВИХ І КІБЕРЗЛОЧИНІВ

<i>Слободянюк Н. О.</i> Кіберзагрози та кримінальна відповідальність в секторі безпеки підприємства	244
<i>Давиденко Л. М.</i> Заходи протидії кіберзлочинності в умовах воєнного стану: новації законодавства	247
<i>Авраменко О. Л.</i> Політико-правове рішення: кримінально-правовий вимір	250
<i>Квасницька Р. С., Лега О. О.</i> Фінансовий моніторинг в системі заходів боротьби з відмиванням коштів в Україні	252
<i>Коваленко Ю. М., Лоза Т. В.</i> Напрямки вдосконалення системи управління ризиком залучення банків в процеси легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом	256

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНИХ ЗНАНЬ І НАВИЧОК ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТОЧНИХ І МАЙБУТНІХ ОЧІКУВАНЬ СУСПІЛЬСТВА ТА РИНКУ ПРАЦІ

<i>Майстренко С. В.</i> Формування навичок професійного спілкування у контексті комунікативної компетентності	260
<i>Шевчук Т. В.</i> Перспективи застосування інтелектуальних освітніх систем для підвищення якості навчання	262
<i>Криворучко В. О.</i> Дуальна освіта як інструмент забезпечення конкурентостійкості вищої освіти в Україні	265

УДК 336.71.021-027.236(477)

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Панченко О. В.

д-р.філос.н.,
доцент кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування,
Міжнародний європейський університет, м. Київ

Банки є однією із найважливіших складових фінансового ринку, а їх стабільність та розвиненість – необхідною умовою розвитку національної економіки. Війна спровокувала соціально-економічні зміни в суспільстві та вплинула на розвиток банків в Україні.

За інформацією Світового банку неможливо буде викоринити бідність до 2030 року через пандемію COVID-19 та повномасштабне російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. Так, близько 70 млн людей опинилися в умовах крайньої бідності 2020 року, а понад 570 млн осіб (7 % населення світу) до кінця цього десятиліття житимуть нижче цього рівня [1].

За результатами опитування про умови банківського кредитування у III кварталі 2022 року є недостатній рівень попиту на кредити з боку бізнесу та спостерігається подальше скорочення попиту з боку населення через погіршення споживчих настроїв. Зокрема, посилюються стандарти корпоративного кредитування для довгострокових, валютних кредитів та позик великому бізнесу [2].

За даними Національного банку України, українські платоспроможні банки за підсумками 9 місяців 2022 року отримали 7,4 млрд грн чистого прибутку, що на 44 млрд грн менше за відповідний період минулого року та складає 51,4 млрд грн. Також рентабельність капіталу банківського сектору за цей період становила 4,3% порівняно з 32,1% рік тому. Така динаміка значною мірою зумовлена зростанням відрахувань у резерви під понесені та очікувані збитки внаслідок війни [3].

З метою ренкінгу фінансової стійкості банків компанією Youcontrol застосовується інструмент «Фінансовий скоринг». У ренкінгу фінансової надійності банків за 3 квартал 2022 року найвищий індекс FinScore – А отримали 11 банків [4].

Індекс «А» свідчить про мінімальну ймовірність настання несприятливих фінансових наслідків для установ. Трійка лідерів за даним показником – АТ «ІНГ Банк Україна» (Нідерланди), АТ «СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК» (Швеція), АТ «Приватбанк» (український банк з державним капіталом).

На нашу думку, основними чинниками, які впливають на діяльність банків в умовах воєнного часу є:

- зростання частки непрацюючих кредитів;
- залежність від рефінансування Національного банку України;
- зниження доходів відносно витрат;
- міграція клієнтів банків за кордон, що унеможлиблює відвідування банківських відділень;
- втрата частини персоналу через мобілізацію, міграцію або окупацію частини територій, де працювали відділення банків.

Необхідно відзначити, що кількість закритих структурних підрозділів банків з моменту повномасштабного російського вторгнення в Україну в середньому складає по 12 відділень. Зокрема, станом на 01 жовтня 2022 року в Україні налічувалося 5516 діючих структурних підрозділів банків. З початку року їх число скоротилося на 1169 (на 17,4%).

З одного боку, під час пандемії COVID-19 банки обслуговували дистанційно клієнтів та удосконалювали технології дистанційного обслуговування, а з іншого – фізичні відділення банків користуються великим попитом серед українського населення, тому що вони є

джерелом залучення нових клієнтів до банківських установ та підвищення рівня фінансової грамотності населення.

Незважаючи на війну, українські банки стабільно працюють та продовжують пропонувати існуючим, потенційним клієнтам банківські продукти та послуги, підвищуючи рівень доступності та якості фінансових послуг. Водночас банки вдосконалюють технології дистанційного обслуговування для забезпечення клієнтам до операцій з власними грошовими коштами, розміщеними на рахунках, як в межах України, так і за кордоном.

Національний банк України працює над оновленням нормативної бази для підтримки фінансової стійкості держави та регулювання фінансового сектору в умовах дії воєнного стану. Зокрема, Постановою Правління НБУ від 5 серпня 2022р. № 172 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» [5] банкам дозволено продавати іноземну валюту юридичним особам та фізичним особам-підприємцям, що є резидентами України, із зарахуванням на поточний рахунок клієнта в іноземній валюті для подальшого використання відповідної валюти на здійснення витрат за допомогою корпоративних платіжних карток за кордоном.

У жовтні 2022 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей виведення з ринку системно важливого банку в умовах воєнного стану» № 2643-IX від 06.10.2022. Зокрема, з метою спрощення обтяжливої для нинішніх умов загальної процедури виведення банку з ринку оптимізовано порядок виведення з ринку системно важливого банку в разі втрати таким банком ліквідності під час дії воєнного стану в Україні. Також встановлено особливості участі держави у процедурі виведення такого банку з ринку [6].

Незважаючи на воєнні дії, триває модернізація банківської системи країни. Зокрема, з 1 квітня 2023 року відбудеться перехід на нове покоління системи електронних платежів Національного банку України на базі міжнародного стандарту ISO 20022 та в цілодобовому режимі (24/7) з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) та реалізації сервісу миттєвих платежів в Україні.

Таким чином, банки доволі успішно реагують на виклики воєнного часу завдяки оперативному реагуванню Національного банку України на нові ризики з початку війни – додаткові регуляторні обмеження, надання своєчасного фінансування для підтримки ліквідності банківської системи тощо.

Список використаних джерел:

1. Decades of Global Poverty Reduction Reversed by Pandemic and War. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-10-05/decades-of-global-poverty-reduction-reversed-by-pandemic-and-war> (дата звернення: 19.11.2022)
2. Банки стримано оцінюють перспективи відновлення кредитування внаслідок війни – Опитування про умови банківського кредитування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-strimano-otsinyuyut-perspektivi-vidnovlennya-kredituvannya-vnaslidok-viyni---opituvannya-pro-umovi-bankivskogo-kredituvannya> (дата звернення: 19.11.2022)
3. Прибуток банківського сектору за 9 місяців 2022 року становив 7.4 млрд грн. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pributok-bankivskogo-sektoru-za-9-misyatsiv-2022-roku-standoviv-74-mlrd-grn> (дата звернення: 19.11.2022)
4. Ренкінг фінансової надійності банків України за 3 квартал 2022 року. URL: <https://youcontrol.com.ua/bank-finscore/> (дата звернення: 19.11.2022)
5. Постанова Правління Національного банку України від 5 серпня 2022р. № 172 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18». URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_05082022_172 (дата звернення: 19.11.2022)

6. Національний банк вітає ухвалення закону, спрямованого на вирішення потенційно можливих в умовах війни кризових ситуацій із системно важливими банками. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vitaye-uhvalennya-zakonu-spryamovanogo-na-virishennya-potentsiyno-mojlivih-v-umovah-viyni-krizovih-situatsiy-iz-sistemno-vajlivimi-bankami> (дата звернення: 19.11.2022)

УДК 336.64

БАНКИ РОЗВИТКУ ТА ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА: ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ

Герасименко А. В.,

здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Львівський національний університет імені Івана Франка

Вже понад декілька сторіч банки зарекомендували себе як надійне джерело фінансових ресурсів для промислового розвитку. Однак фінансова участь банків в господарському житті підприємств може переслідувати різні цілі, що залежить від типу фінансової моделі країни, стану економічного розвитку країни, макроекономічної політики, особливостей фінансового, господарського законодавства та ін. Особливий науковий інтерес викликають окремі аспекти кредитної співпраці банків розвитку з промисловими підприємствами, позаяк така співпраця не обмежується лише транзакціями, але також покликана забезпечити трансформацію.

Відповідно до визначення банку розвитку, наведеного у Encyclopedia Britannica, «банк розвитку – це національна або регіональна фінансова установа, призначена для надання середньо- та довгострокового капіталу для виробничих інвестицій, часто супроводжуваних технічною допомогою, у бідних країнах» [1]. Однак це є вірним наполовину, оскільки перші банки розвитку та причини їх створення свідчать про інакше. Так, першим банком розвитку в світі став Міжнародний банк реконструкції та розвитку, створений у 1944 році, та націлений на відбудову Західної Європи після Другої світової війни. В 1948 р. в Західній Німеччині за допомогою фінансування в рамках плану Маршала було започатковано Кредитну установу для відбудови (KfW), з тією ж метою – післявоєнна відбудова і подолання макроекономічних наслідків війни. Вже з 1950-х років кількість банків розвитку збільшується, оскільки ці банки вже засвідчили ефективність у забезпеченні економічного зростання і сприяттві стабілізації національних економік – головним чином, завдяки кредитуванню промислового сектору, адже саме цей сектор є каталізатором індустріального розвитку.

Банкам розвитку належить особлива роль у структурному перетворенні економіки на різних рівнях, що можливо завдяки їх кредитним операціям з підприємствами як публічного, так і приватного секторів. Це є суттєвим, адже ефективність економіки може вимірюватися не лише зростанням продуктивності виробництва, але й зміною структури економіки [3].

Відтак, багато країн, що розвиваються, створили національні банки розвитку (які по-різному називаються: спеціальні фінансові установи, компанії з фінансування розвитку) для ініціювання інвестиційної діяльності як у державному, так і в приватному секторах. Завдяки своїм успіхам та унікальній відповідальності у сфері розвитку ці банки стали найбільшою складовою групи різних фінансових установ, які надають середньо- та довгострокові кредити промисловості та сільському господарству [4].

За даними Інституту Фонду національного добробуту (*Sovereign Wealth Fund Institute*), до десятки найбільших за активами банків розвитку входять такі (табл. 1).

УДК 336.71 (477)

ББК 65.262 (4Укр)

Наукове видання

**Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації
фінансових ринків**

*Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції
(24 листопада 2022 року)*

Відповідальний за випуск
Хуторна М. Е.

Комп'ютерний набір та верстка
Івженко І. В.

Навчально-наукове відділення
Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Черкаси, вул. В'ячеслава Чорновола, 164